

**ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ**  
της 1ης Οκτωβρίου 1997 \*

Στην υπόθεση C-180/97,

**Regione Toscana**, εκπροσωπούμενη από τους Vito Vacchi και Lucia Bora, δικηγόρους Φλωρεντίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Paolo Benocci, 50, rue de Vianden,

προσφεύγουσα,

κατά

**Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,**

καθής,

που έχει ως αντικείμενο προσφυγή με την οποία ζητείται η ακύρωση, πρώτον, του σημειώματος της Επιτροπής (Γενική Διεύθυνση Γεωργίας) υπ' αριθ. VI/040551, της 21ης Νοεμβρίου 1994, δεύτερον, της ουδέποτε κοινοποιηθείσας στην προσφεύγουσα πράξεως με την οποία η Επιτροπή κατάργησε τη χρηματοδοτική συνδρομή που προοριζόταν, στο πλαίσιο του μεσογειακού ολοκληρωμένου προγράμματος, για το σχέδιο υπ' αριθ. 88.20. IT.006.0 (έργα παροχής ποσίου ύδατος στην Τοσκάνη) και, τρίτον, του σημειώματος της 31ης Ιανουαρίου 1997, με το οποίο η Επιτροπή την πληροφόρησε για την ως άνω κατάργηση,

\* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

## ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους G. C. Rodrigues Iglesias, Πρόεδρο, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, J. L. Murray και L. Sevón, προέδρους τμήματος, K. N. Κακούρη, P. J. G. Kapteyn, C. Gulmann, D. A. O. Edward, J.-P. Puissechet (εισηγητή), G. Hirsch, P. Jann, H. Ragnemalm, M. Wathelet και R. Schintgen, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: C. O. Lenz

γραμματέας: R. Grass

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

### Διάταξη

- 1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου την 1η Απριλίου 1997 η Regione Toscana, βασιζόμενη στο άρθρο 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚ, ζήτησε την ακύρωση, πρώτον, του σημειώματος της Επιτροπής (Γενική Διεύθυνση Γεωργίας) υπ' αριθ. VI/040551, της 21ης Νοεμβρίου 1994, δεύτερον, της ουδέποτε κοινοποιηθείσας στην προσφεύγουσα πράξεως με την οποία η Επιτροπή κατάργησε τη χρηματοδοτική συνδρομή που προοριζόταν, στο πλαίσιο του μεσογειακού ολοκληρωμένου προγράμματος, για το σχέδιο υπ' αριθ. 88.20. IT.006.0 (έργα παροχής ποσίμου ύδατος στην Τοσκάνη) και, τρίτον, του σημειώματος της 31ης Ιανουαρίου 1997, με το οποίο η Επιτροπή την πληροφόρησε για την ως άνω κατάργηση.
- 2 Με δικόγραφο το οποίο κατέθεσε την ίδια ημέρα στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου, που πρωτοκολλήθηκε με τον αριθμό T-81/97, η Regione Toscana ζήτησε, βάσει της ίδιας διατάξεως, την ακύρωση των ιδίων πράξεων της Επιτροπής.

- 3 Πληροφορηθείσα από τη Γραμματεία του Δικαστηρίου περί της αναρμοδιότητάς του να επιλαμβάνεται προσφυγών που δεν ασκούνται από κράτος μέλος ή κοινοτικό όργανο και παρά την ανακοίνωση της διατάξεως της 21ης Μαρτίου 1997, C-95/97, Περιφέρεια της Βαλλονίας κατά Επιτροπής, Συλλογή 1997, σ. I-1787), εκδοθείσας επί ανάλογης προσφυγής, η προσφεύγουσα ενέμεινε στην προσφυγή της ενώπιον του Δικαστηρίου. Ισχυρίστηκε ιδίως ότι, λαμβανομένων υπόψη των νομοθετικών αρμοδιοτήτων τις οποίες το Ιταλικό Σύνταγμα απονέμει στις διοικητικές περιφέρειες, αυτές πρέπει να αντιμετωπίζονται όπως και τα κράτη μέλη στους οικείους τομείς.
- 4 Κατά το άρθρο 92, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, «όταν το Δικαστήριο είναι προδήλως αναρμόδιο να επιληφθεί της προσφυγής ή όταν η προσφυγή είναι προδήλως απαράδεκτη, το Δικαστήριο, αφού ακούσει τον γενικό εισαγγελέα, μπορεί, χωρίς να συνεχίσει τη διαδικασία, να αποφανθεί με αιτιολογημένη διάταξη».
- 5 Δυνάμει του άρθρου 173 της Συνθήκης, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων των κοινοτικών οργάνων τα οποία αναφέρει η διάταξη αυτή. Ωστόσο, από το άρθρο 168 Α της Συνθήκης ΕΚ και από το άρθρο 3 της αποφάσεως 88/591/ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1988, περί ιδρύσεως Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕ L 319, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 93/350/Ευρατόμ, ΕΚΑΧ, ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 1993 (ΕΕ L 144, σ. 21), η οποία επίσης τροποποιήθηκε με την απόφαση 94/149/ΕΚΑΧ, ΕΚ του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 1994 (ΕΕ L 66, σ. 29), η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου περιορίζεται, από της ενάρξεως της ισχύος της τελευταίας αυτής αποφάσεως, μόνο στις προσφυγές που ασκούνται από κράτος μέλος ή από κοινοτικό όργανο.
- 6 Όπως δέχθηκε το Δικαστήριο με τη σκέψη 6 της προαναφερθείσας διατάξεως Περιφέρεια της Βαλλονίας κατά Επιτροπής, από τη γενική οικονομία των Συνθηκών προκύπτει ότι ο όρος «κράτος μέλος», κατά την έννοια των θεσμικών διατάξεων και, ειδικότερα, των διατάξεων περί των ενδίκων προσφυγών, αναφέρεται μόνο στις κυβερνητικές αρχές των κρατών μελών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και δεν μπορεί να καλύψει και τις κυβερνήσεις περιφερειών ή αυτονόμων κοινοτήτων, όποια και αν είναι η έκταση των αρμοδιοτήτων που τους αναγνωρίζονται. Η αποδοχή του αντιθέτου θα έθιγε τη θεσμική ισορροπία που εγκαθιδρύουν οι Συνθήκες, οι οποίες καθορίζουν

κυρίως τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα κράτη μέλη, ήτοι τα συμβαλλόμενα κράτη στις ιδρυτικές Συνθήκες και στις Συνθήκες Προσχωρήσεως, συμμετέχουν στη λειτουργία των κοινοτικών οργάνων. Πράγματι, οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες δεν είναι δυνατό να περιλαμβάνουν αριθμό κρατών μελών ανώτερο του αριθμού των κρατών εκείνων τα οποία τις έχουν συστήσει.

- 7 Κατά πάγια νομολογία, ναι μεν σε όλες τις αρχές των κρατών μελών, είτε πρόκειται για αρχές της κεντρικής κυβερνήσεως του κράτους είτε για αρχές ομοσπονδίου κράτους είτε για άλλες αρχές τμημάτων του εθνικού εδάφους, απόκειται η διασφάλιση, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, της τηρήσεως των κανόνων του κοινοτικού δικαίου, δεν εναπόκειται, όμως, στα κοινοτικά όργανα να αποφαινούνται επί της κατανομής των αρμοδιοτήτων μέσω των θεσμικών κανόνων κάθε κράτους μέλους και επί των υποχρεώσεων που μπορεί να βαρύνουν αντίστοιχα τις αρχές της κεντρικής κυβερνήσεως του κράτους και τις άλλες αρχές τμημάτων του εθνικού εδάφους (βλ. επ' αυτού την απόφαση της 12ης Ιουνίου 1990, C-8/88, Γερμανία κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. I-2321, σκέψη 13). Έτσι, η προσφυγή με την οποία η Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 169 της Συνθήκης ΕΚ, ή κράτος μέλος, δυνάμει του άρθρου 170 της Συνθήκης ΕΚ, μπορεί να ζητήσει από το Δικαστήριο να διαπιστώσει ότι ένα άλλο κράτος μέλος παρέβη υποχρεώσεις που υπέχει αφορά μόνο την κυβέρνηση του τελευταίου αυτού κράτους, ακόμα και αν η παράβαση προκύπτει από πράξη ή παράλειψη αρχών ομοσπονδιακού κράτους, μιας περιφέρειας ή μιας αυτόνομης κοινότητας (βλ. ιδίως, όσον αφορά ειδικά την Ιταλική Δημοκρατία, την απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 1991, C-33/90, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλογή 1991, σ. I-5987, σκέψη 24).
- 8 Εφόσον λοιπόν η προσφυγή της Regione Toscana δεν μπορεί να εξομοιωθεί με προσφυγή κράτους μέλους, ούτε, εξάλλου, με προσφυγή κοινοτικού οργάνου, το Δικαστήριο είναι προδήλως αναρμόδιο προς εκδίκασή της.
- 9 Κατά το άρθρο 47, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου, «αν το Δικαστήριο κρίνει ότι αρμόδιο για την εκδίκαση της προσφυγής είναι το Πρωτοδικείο, την παραπέμπει σ' αυτό, το οποίο δεν μπορεί σε τέτοια περίπτωση να κρίνει ότι είναι αναρμόδιο».
- 10 Από την απόφαση 88/591, όπως τροποποιήθηκε, προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο μεταξύ άλλων για την εκδίκαση των προσφυγών που ασκούνται από φυσικά ή νομικά πρόσωπα δυνάμει του άρθρου 173, τέταρτο εδάφιο, της Συνθήκης.

- 11 Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την ενεργητική νομιμοποίηση των περιφερειών και των άλλων αυτοδιοικούμενων εδαφών (βλ. ιδίως την προαναφερθείσα διάταξη Περιφέρεια της Βαλλονίας κατά Επιτροπής), η Regione Toscana πρέπει να θεωρηθεί ως νομικό πρόσωπο υπό την έννοια της τελευταίας αυτής διατάξεως.
- 12 Επειδή η υπό κρίση προσφυγή ασκήθηκε από νομικό πρόσωπο βάσει της διατάξεως αυτής, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφυγή εμπίπτει στην αρμοδιότητα του Πρωτοδικείου στο οποίο πρέπει, κατά συνέπεια, να παραπεμφθεί.

Για τους λόγους αυτούς,

## ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

διατάσσει:

- 1) Παραπέμπει την υπόθεση C-180/97, Regione Toscana κατά Επιτροπής, στο Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.
- 2) Επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα.

Λουξεμβούργο, 1η Οκτωβρίου 1997.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος

G. C. Rodríguez Iglesias